

Vlaams
Parlement

ingediend op **1247** (2016-2017) – Nr. 1
13 juli 2017 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Bart Dochy

van het verslagmoment
over de Europese Ministerraden Landbouw
van februari, maart, april, mei en juni 2017

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Lydia Peeters, Freya Saeys;

Rob Beenders, Kurt De Loor;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door Pieter Lietaer.....	4
1.	Raad van 6 maart 2017	4
1.1.	GLB na 2020	4
1.2.	Diversen	4
2.	Raad van 3 april 2017	5
2.1.	Omnibusverordening	5
2.2.	Verslag ecologische aandachtsgebieden	5
2.3.	Diversen	5
3.	Raad van 12 juni 2017	6
3.1.	Hervorming biolandbouw	6
3.2.	Update marktsituatie.....	6
3.3.	Diversen	7
II.	Bespreking.....	7
	Gebruikte afkortingen	10

Op 21 juni 2017 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een verslagmoment over de Europese Ministerraden Landbouw van maart tot en met juni 2017 met Pieter Lietaer, attaché Landbouw van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU.

I. Uiteenzetting door Pieter Lietaer

Pieter Lietaer deelt mee dat in mei alleen agendapunten over visserij op de agenda van de Raad stonden.

1. Raad van 6 maart 2017

1.1. GLB na 2020

Over het GLB na 2020 werd een algemeen debat gevoerd op voorstel van Raadsvoorzitter Malta, die zes prioriteiten vooropstelde.

Deze prioriteiten zijn volgens de spreker niet verrassend: de weerbaarheid van de landbouwer, milieu-uitdagingen, investeren in de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland, generatiewissel, behoud van de marktoriëntatie en versterken van de positie van de landbouwer.

Uit de discussie vloeide bitter weinig nieuws voort. De lidstaten brachten elk hun eigen inzichten aan, maar veel lidstaten houden zich nog liever op de vlakte, aldus de spreker.

De Europese Commissie heeft zeer weinig zaken toegezegd en bracht zelf weinig concrete punten aan. Er is door Europees Commissaris Phil Hogan alleen gezegd dat de directe betalingen zullen blijven bestaan. Dat was nieuw, al is er nog niks gecommuniceerd over bedragen of vorm. Daarbij is gemeld dat het landbouwbudget, dat een groot deel opsloort van het Europese budget, onder druk staat, gelet op alle andere uitdagingen van de unie.

1.2. Diversen

1.2.1. Versterken van de positie van de landbouwer in de keten

Een achttal voornamelijk Oost-Europese lidstaten vroeg naar een opvolging van het rapport-Veerman. Ze zijn tevens grote voorstander van een Europees wetgevend kader voor de aanpak van oneerlijke handelspraktijken. De andere lidstaten bleken verdeeld. Sommige konden bepaalde aspecten wel steunen, andere wilden het initiatief voor een aanpak vooral in handen laten van de lidstaten zelf. Bepaalde lidstaten beschikken al over een brede range aan instrumenten om oneerlijke handelspraktijken aan te pakken. Lidstaten in het oosten van Europa hebben die veel minder. België nam een positie in het midden in en verklaarde zich akkoord met de visie zoals die een jaar eerder was geformuleerd, met name dat de Commissie eerst een diepgaande impactanalyse moet laten maken vooraleer er een wetgevend initiatief komt. Commissaris Hogan hield de boot af en zou het nog bespreken met een aantal andere commissarissen, onder meer die voor Mededinging en Interne Markt.

1.2.2. Moeilijke situatie op de fruitmarkt

Polen wees op de moeilijke situatie op de fruitmarkt en meer specifiek voor de appels. Polen vroeg aandacht voor de problemen en om Europese steun. Een aantal lidstaten, waaronder België, zei de bekommernis te delen. Dat impliceert niet dat ons land ook de vraag om extra steun deelt. Men acht de situatie nog

niet dermate ernstig dat Europese interventie vereist zou zijn. België vroeg wel om de bestaande maatregelen voort te zetten na juni 2017. Commissaris Hogan beloofde dat te doen en dat gebeurt ook, al zijn de hoeveelheden groenten en fruit om uit de markt te nemen per lidstaat teruggeschroefd.

2. Raad van 3 april 2017

2.1. Omnibusverordening

De Omnibusverordening beoogt een vereenvoudiging van een aantal bestaande verordeningen, ook van de vier over het GLB. Er zijn voornamelijk technische voorstellen ter vereenvoudiging gedaan door de Commissie en de Raad heeft daarop zijn bekommernissen opgelijst: instrument voor inkomensstabilisatie, blijvend grasland, jonge landbouwers, actieve landbouwer, gekoppelde steun, definitie van wijn en nationale steun aan producentenorganisaties.

Er is in de Raad vooralsnog geen akkoord bereikt over de landbouwaspecten in de Omnibusverordening, maar dat gebeurde wel een week later op 10 april 2017, tijdens het Speciaal Comité Landbouw, geeft Pieter Lietaer mee.

Dat behelst nog geen definitief akkoord maar enkel binnen de Raad. De volgende stap wordt een akkoord met het Europees Parlement en de Europese Commissie. De gesprekken staan gepland voor begin juli 2017 en moeten afgerond zijn in oktober of november opdat eventuele wijzigingen van kracht kunnen worden begin 2018.

2.2. Verslag ecologische aandachtsgebieden

Wat betreft de ecologische aandachtsgebieden stond het verslag op de agenda omdat dat zo bepaald is in de verordening betreffende directe steun, schetst de spreker. Toen in 2013 een akkoord is gesloten over het GLB, moesten de EAG slechts 5 percent innemen van het totale akkerlandgebied. Dat kon evolueren naar 7 percent, maar daarvoor zou door de Commissie eerst een verslag worden opgemaakt.

De commissaris heeft de resultaten van de uitvoering van de EAG toegelicht. Het belangrijkste cijfer is dat 10 percent van het akkerland ingevuld wordt als EAG. Dat is na weging, want bepaalde types worden voor minder dan 100 percent van hun oppervlakte meegerekend. In totaal is 13 percent van het areaal als EAG ingevuld, wat na weging dus slechts op 10 percent komt.

De meest gekozen types zijn productiegerelateerde ecologische aandachtsgebieden, zoals bodembedekkers of de productie van eiwithoudende gewassen. Andere, zoals bufferstroken en andere landschapselementen worden veel minder gekozen, ondanks de veel grotere wegingscoëfficiënt.

De Commissie besloot om niet voor te stellen om het percentage te verhogen omdat men al boven 7 percent zit en dat geen nut zou hebben. Een volledige evaluatie van de vergroening volgt later in 2017 of begin 2018. Het verslag is door de lidstaten uiteindelijk eensgezind positief onthaald.

2.3. Diversen

2.3.1. GLB-vereenvoudiging

Enkele Baltische en Scandinavische lidstaten hadden een reeks voorstellen voor de GLB-vereenvoudiging op tafel gelegd waarvan ze dachten dat ze een algemeen akkoord zouden genieten. De lidstaten stelden de ambitie van

vereenvoudiging te delen, maar brachten ook eigen suggesties aan. Er was derhalve geen consensus over de voorstellen. Commissaris Hogan wil er wel een prioriteit van blijven maken. Er zullen op geregelde basis voorstellen blijven komen, kondigde hij aan.

3. Raad van 12 juni 2017

3.1. Hervorming biolandbouw

Het Maltese voorzitterschap leverde heel wat inspanningen om het dossier tot een goed einde te brengen, schetst Pieter Lietaer. De Commissie legde al in 2014 een voorstel voor over die hervorming en er is intussen drie jaar onderhandeling over heen gegaan. Ze verloopt moeilijk, ook nog in 2017, onder het Maltese voorzitterschap. Een akkoord blijft veraf en op 29 mei 2017 zat alles in het slop, meldt de spreker.

De voorzitter vroeg van de lidstaten een nieuw onderhandelingsmandaat, maar kreeg dat niet, waardoor er geen onderhandelingsmogelijkheid meer was met het Europees Parlement en de commissaris. Op de Raad van 12 juni heeft commissaris Hogan geprobeerd om de onderhandelingen weer vlot te trekken. Het voorstel luidde om twee van de meest gevoelige punten uit te stellen, met name de aanpak van niet-toegelaten stoffen, dus voornamelijk pesticiden, en de teelt in de grond, en specifiek in afgebakende bakken of de zogenaamde 'demarcated beds'. Op die gronden stemde het merendeel van de lidstaten erin toe om opnieuw rond de onderhandelings tafel te gaan zitten en het proces nog een laatste kans te geven onder Maltees voorzitterschap.

België stelde zich kritisch op. Dat was altijd al zo met betrekking tot de Bio-verordening en ons land stelde zich dan ook vragen over de mogelijke meerwaarde van verder onderhandelen. Dezelfde vraag was immers al gesteld in december en ook toen rees al twijfel. Die laatste kans heeft niet tot succes geleid en Malta heeft nog tot eind juni 2017 om een resultaat voor te leggen.

3.2. Update marktsituatie

Uit de toelichting van de commissaris bleek dat de markten het over het algemeen stukken beter doen dan één of twee jaar eerder, al is het niet alom rozengeur en maneschijn. De volatiliteit blijft, dus de Commissie blijft de situatie opvolgen. De commissaris stelde tevens te willen nadenken over de bestaande marktinstrumenten maar heeft daar niet verder over uitgeweid. De verwachting is wel dat het aspect wordt meegenomen in het voorstel over het GLB na 2020. Ook het Veermanrapport houdt de commissaris in gedachten. Daarover lopen nog steeds gesprekken met zijn collega-commissarissen voor Mededinging en Interne Markt. Later in 2017 zouden er voorstellen volgen, al dan niet wetgevende.

De lidstaten hebben de verbetering op de markt erkend en vroegen om garanties voor een nauwgezette opvolging. Bovendien werd om aandacht verzocht voor vorst en droogte. Vooral de Zuid-Europese lidstaten hadden al te kampen met de droogte. Voor een aantal lidstaten waren de grote voorraden van mageremelkpoeder een ernstige bezorgdheid.

Ook België legde enkele punten op tafel. Het ging dan om de gevoeligheid van de rundvleessector en ook de bezorgdheid over de mageremelkpoeder. Ons land kwam nog kort terug op de vrijuitloopeieren omdat men absoluut niet de situatie van 2017 herhaald wil zien in een volgend jaar. Daarom wordt gevraagd om de handelsnormen aan te passen. Ook België wil het Veermanrapport opgevolgd weten.

3.3. Diversen

3.3.1. *WTO – Ministeriële conferentie*

Later in 2017 vindt de WTO-conferentie plaats, waar ook de handelsversturende steun aan landbouw besproken zal worden. Twaalf lidstaten wensten transparantie over de voorbesprekingen inzake de Europese positie en de impact op het GLB. De WTO-besprekingen zouden geen impact mogen hebben op het bestaande GLB maar evenmin op dat van na 2020. Commissaris Hogan reageerde vrij positief en stelde dat hij met het Europese standpunt dat nog in ontwikkeling is de agenda zelf wil bepalen. De commissaris is alvast niet bereid te wachten op een agendaovername door andere grote landbouwlanden. Hij voorzag ook in een geregelde terugkoppeling naar de Raad.

3.3.2. *Onderhandelingen met Mercosur*

Deze onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord lopen. Een elftal lidstaten vroeg om transparantie en opvolging, maar ook om de besprekingen op te schorten zolang de ministers van Landbouw de zaak niet hadden besproken. België behoorde niet tot die groep van elf, juist omwille van het laatste aspect. België is bekommerd om het vrijhandelsakkoord, maar ziet geen heil in een opschorting. De vraag om transparantie steunt België wel, verduidelijkt Pieter Lietaer. Commissaris Hogan liet weten de gevoeligheden te kennen en toonde bereidheid tot overleg.

3.3.3. *Europese sojaverklaring*

Duitsland en Hongarije vroegen aandacht voor de import van soja uit derde landen. De eiwitvoorziening in Europa ligt laag, tussen 5 en 10 percent, en beide landen willen dat aandeel middels een Europese sojaverklaring opkrikken. België steunt de intenties, maar wil een bredere aanpak die zich niet beperkt tot soja en alle eiwithoudende gewassen omvat. Commissaris Hogan kon zich in die visie vinden en gaf aan dat hij werkt aan een EU-eiwitplan.

II. Bespreking

Francesco Vanderjeugd wil verdere duiding bij de positie van landbouwers in de keten. Welke acht lidstaten precies vroegen om opvolging van het rapport-Veerman? Om welke oneerlijke handelspraktijken gaat het?

Het rapport-Veerman formuleerde als belangrijke aanbeveling het aanstellen van een soort van scheidsrechter om oneerlijke handelspraktijken te detecteren. Is dat nog ter sprake gekomen of opgenomen in de voorstellen?

De Europese boycot tegen Rusland loopt in juni 2017 af. Is daarover meer informatie ter beschikking? Wordt die verlengd of zijn er andere plannen?

Over de enquête met betrekking tot het GLB die commissaris Hogan heeft gevraagd, doen geruchten de ronde dat de resultaten danig gestuurd zijn door bepaalde organisaties. Naar verluidt ging het zo ver dat mensen hun gegevens invoerden en er automatisch bepaalde antwoorden werden verstuurd, ten voordele van één bepaalde zijde. Zit er enige waarheid in dat verhaal?

Sofie Joosen gaat in op de bezorgdheid inzake de GLB-vereenvoudiging. Met die aanpassing zouden de middelen niet noodzakelijk enkel nog naar actieve landbouwers moeten gaan. Lidstaten zouden nog een tijdlang het bestaande systeem toepassen, maar toch ziet het lid weinig steun van andere lidstaten voor

de strikte toepassing van het begrip 'actieve landbouwer'. Ze ziet de toekomst dan ook somber in. Het lijkt haar geen goede zaak als Europese middelen voor landbouwers niet alleen meer naar actieve landbouwers zouden gaan. Ze kijkt uit naar de voorstellen van commissaris Hogan.

De onderhandelingen over biolandbouw zaten vast, maar krijgen nog een kans. Er gingen veel stemmen op om tabula rasa te maken. België is terecht kritisch, maar het lid wil weten of er partners zijn in die kritische houding. Gaat men ervan uit dat het echt de laatste kans is? Of kan het punt nog een lange uitloper krijgen?

Met betrekking tot de Omnibusverordening leest *Bart Dochy* dat er bij de voornaamste bezorgdheden sprake is van een instrument voor inkomensstabilisatie. Liggen er concrete voorstellen op tafel? Het lijkt hem een complex gegeven. Wordt inkomensstabilisatie meegenomen in de Omnibusverordening?

Jos De Meyer deelt de bekommernis over de actieve landbouwer.

Het zou volgens het lid interessant zijn een overzicht te krijgen van lidstaten die van een weersverzekering gebruikmaken, met de kostprijs voor de sector, de bijdrage van de overheid, de dekkingsgraad en de deelname van de sector in de lidstaten. Kan dat bezorgd worden?

Bart Dochy merkt op dat aanvullend ook de vraag kan worden gesteld of het om een teeltspecifieke verzekering gaat. Het lid meent dat er voor bepaalde teelten een weersverzekering kan zijn in bepaalde lidstaten, zoals in België voor de groententeelt het geval is.

Pieter Lietaer beaamt dat het gevraagde overzicht een nuttig instrument kan zijn en stelt dat daarvoor navraag moet gebeuren bij de lidstaten.

Wat de oneerlijke handelspraktijken betreft, zijn het voornamelijk Oost-Europese lidstaten die daarop ingingen: Bulgarije, Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen, Slovenië, Slovakije en Tsjechië. In hun nota werd niet gespecificeerd om welke oneerlijke handelspraktijken het zou gaan.

Commissaris Hogan heeft geprobeerd om juist de hele kwestie van de scheidsrechter uit het rapport-Veerman af te houden, zowel tijdens de Raad van april als die van juni, en dat door erop te wijzen dat er besprekingen lopen met de collega-commissarissen. Eind 2017 komt hij met een voorstel.

De boycot tegen Rusland loopt in juni af en wordt verlengd. Dat is niet beslist door de Raad Landbouw, maar wel door die van Buitenlandse Zaken. De landbouwgevoeligheden zijn daar wel aan bod gekomen, maar de analyse van de Commissie leert dat die min of meer onder controle zijn. Het is belangrijk dat er een aantal maatregelen zijn genomen om de gevolgen op te vangen. Lidstaten en producenten hebben in de loop der jaren doorlopend de kans gekregen om de productie te heroriënteren. Dat is wel minder evident in het geval van langdurige teelten, merkt de spreker op. De Raad Buitenlandse Zaken kijkt vooral naar de geopolitieke situatie en dan met name inzake Oost-Oekraïne en het akkoord van Minsk. Daaraan zijn de sancties ook gekoppeld en zolang er geen volledig respect voor het akkoord is, worden de sancties niet ingetrokken.

De openbare raadpleging over het GLB na 2020 is niet aan bod gekomen in de Raad. Dat gebeurde in januari wel, net voor de raadpleging gelanceerd werd. Er waren maar liefst 320.000 antwoorden en het blijkt te kloppen dat een zeer groot aantal afkomstig was van een bepaalde ngo. De spreker stipt daarbij aan dat elke middenveldorganisatie het recht heeft om zo veel mogelijk de achterban te

mobiliseren. Bij de manier waarop dat gebeurt, kunnen vragen gesteld worden, maar Pieter Lietaer is ervan overtuigd dat de Europese Commissie daar ook wel rekening mee houdt. Te veel identiek dezelfde antwoorden vallen immers op.

Wat betreft de actieve landbouwer trekken Vlaanderen en Wallonië aan hetzelfde zeel, maar verder is er weinig steun, beaamt de spreker. Roemenië, Italië en ook Griekenland steunen de visie wel, maar dat volstaat niet om gelijk te krijgen. Positief is dat het Europees Parlement de visie van België deelt en het concept van de actieve landbouwer niet overboord wil gooien. Het gaat er niet zozeer om dat lidstaten steun willen verlenen aan niet-actieve landbouwers, verduidelijkt de spreker, maar wel om de zeer zware administratieve regels te verlichten. Vereenvoudiging is de boodschap, maar het streven moet zijn om de middelen maximaal naar actieve landbouwers te dirigeren. Het punt wordt nauwgezet opgevolgd in afwachting van, naar men hoopt, een sterk punt in het Europees Parlement.

Sinds de laatste Raad is een en ander gebeurd in het kader van de biolandbouw, merkt de spreker op. België staat kritisch tegenover de Bioverordening, maar dat geldt ook voor heel wat andere lidstaten. Zowel de voorzitter als de Commissie zoeken dus steun en staan dan ook open voor voorstellen van lidstaten, meer dan voorheen. Voorstelteksten worden verwacht binnen de week. Dan zal moeten blijken of de eigen bekommernissen zijn meegenomen en daarvan zal de Belgische positie afhangen. Pieter Lietaer gaat ervan uit dat er wel degelijk sprake is van een laatste kans. Het gaat om een complex dossier dat de volgende voorzitter liever niet van nul wil beginnen.

De 'income stabilisation tool' of het instrument voor inkomensstabilisatie wil de Commissie laten activeren vanaf 20 percent inkomensverlies in plaats van 30 percent. Een tweede voorstel moet het instrument sectorspecifiek maken. Er is opgemerkt dat met een dergelijk instrument voor de hele sector de solidariteit moeilijk te organiseren blijkt bij een crisis in een specifieke deelsector. De Commissie verkiest daarom te werken met een sectorspecifiek instrument naast het algemene, juist om die solidariteit wel te kunnen realiseren. Een aantal lidstaten heeft het moeilijk met de voorstellen en dan vooral met de verlaging van het percentage. Dat is niet WTO-conform, zo luidt het, en werkt dus handelsversturend, besluit Pieter Lietaer.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Bart DOCHY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EAG	ecologisch aandachtsgebied
EU	Europese Unie
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
Mercosur	Mercado Común del Sur
ngo	niet-gouvernementele organisatie
WTO	World Trade Organisation